

Filmfakta

Ämne: Biologi
Ålder: Från 12 år (M, H)
Speltid: 16 minuter
Svenskt tal med svensk text
Produktion: Kunskapsmedia, 2018

Syfte/strävansmål

- Att lära sig om livets utveckling genom tiderna.

Undervisningen ska behandla följande innehåll enligt läroplan

Biologi (mellanstadiet)

- Livets utveckling och organismers anpassningar till olika livsmiljöer.
- Hur djur, växter och andra organismer kan identifieras, sorteras och grupperas.

Biologi (högstadiet)

- Historiska och nutida upptäckter inom biologiområdet och deras betydelse för samhället, människors levnadsvillkor samt synen på naturen och naturvetenskapen.
- Naturvetenskapliga teorier om livets uppkomst. Livets utveckling och mångfald utifrån evolutionsteorin.

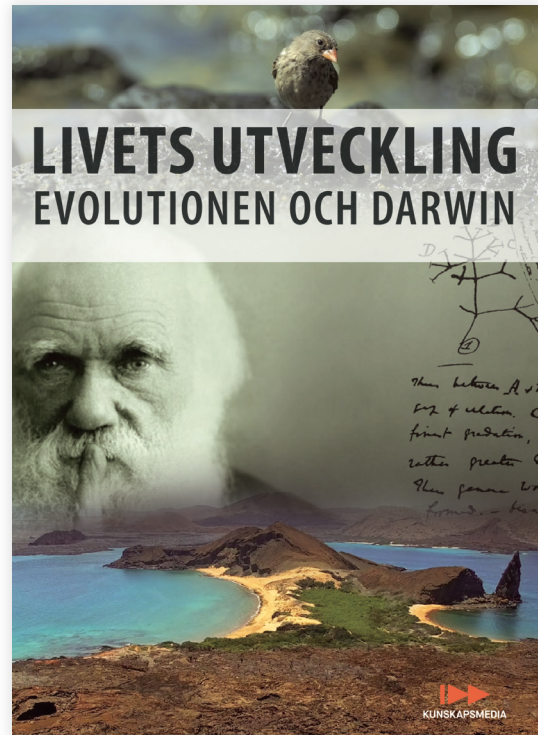
Kapitel i filmen

- Inledning (00:00-00:59)
- Tidiga idéer om utveckling (01:00-02:13)
- Fartyget Beagles resa (02:14-06:02)
- Teorin om det naturliga urvalet (06:03-14:23)
- Sammanfattning (14:24-SLUT)

Produktion: Kunskapsmedia, Sverige
© Kunskapsmedia Group Stockholm AB, MMXVIII
Filmnr: 1734KM

STUDIEHANDLEDNING

Livets utveckling Evolutionen och Darwin

Filmens innehåll

I det här avsnittet tittar vi närmare på Charles Darwin – vem var han och varför är han viktig för förståelsen av livets utveckling?

Vi undersöker vad evolution är för något och vad det naturliga urvalet innebär. Varför är begrepp som *population*, *konkurrens* och *adaptation* viktiga för utvecklingen och överlevnaden för den levande organismen? Allt detta får vi lära oss i den tredje och sista delen av serien *Livets Utveckling*.

Livets utveckling

Evolutionen och Darwin

Innan filmen

Vad vet vi?

Låt eleverna först fundera ensamma över vad de vet om Charles Darwin och evolutionen. Sedan diskuterar de två och två eller i större grupper om vad de kommit fram till. Gör till sist en gemensam tankekarta på tavla eller med ett digitalt verktyg där ni sammanfattar det eleverna vet.

Gissa ordet

Låt eleverna först själva och sedan i par försöka förklara följande begrepp:

evolution	naturligt urval
avkomma	överproduktion
konkurrens	variation
population	adaptation
isolering	inhemsk

Intervju

Ge eleverna i uppgift att intervjua några vuxna; antingen hemma, på skolan eller på stan om Charles Darwin och evolutionen. Använd begreppen i "gissa ordet" och låt eleverna fråga andra vuxna om vad de vet om de olika begreppen.

Diskussionsfrågor till filmen

Innan ni startar en diskussion kring filmen i gruppen är det viktigt att läraren/ledaren funderar igenom hur man ska hantera diskussionen och svaren. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Diskussionsfrågorna är indelade enligt filmens kapitel.

Tidiga idéer om utveckling (01:00-02:13)

- Beskriv en tidig idé om utvecklingen av olika arter ut?
- Beskriv den tidiga teorin kring giraffers halsar. Varför är den teorin inte trovärdig?

Fartyget Beagles resa (02:14-06:02)

- Vilken roll hade Darwin på expeditionen?
- Vad insåg Darwin när han studerade växter och djur på Galapagos?
- Vad är evolution?

Teorin om det naturliga urvalet (06:03-14:23)

- Vad innebär teorin om *det naturliga urvalet*?
- Nämn några egenskaper som kan vara avgörande i det naturliga urvalet.
- Vad är det som påverkar vilka individer som överlever och ges möjlighet till fortplantning?
- Vad innebär artbildning?
- Vilka faktorer gynnar artbildning?
- Förklara skillnaden mellan uttrycken "Den starkaste överlever" och "Den bäst anpassade överlever".

Sammanfattning (14:24-SLUT)

- Försök att skriva en sammanfattning om den här filmen i en eller två meningar.

Efter filmen

Vad visste vi?

Gå igenom det som eleverna kom fram till innan filmen under rubriken Vad vet vi. Är det något i tankekartan som ni vill justera efter att ha sett filmen?

Gissa ordet

Gå igenom orden under "gissa ordet" som skrevs innan filmen och kontrollera om ni nu förstår vad begreppen betyder, eller om ni måste undersöka dessa vidare.

Charles Darwin och Carl von Linné

Jämför Charles Darwins arbete med Carl von Linnés arbete. Vilka likheter finns det och vilka skillnader kan man se i deras resultat?

Fördjupning

Klassen delas upp i mindre grupper. Varje grupp formulerar en frågeställning kring något som nämnts i filmen eller väljer ett ämne nedan som de vill fördjupa sig i och göra ett arbete kring.

- Vilka tidiga teorier om livets utveckling fanns och vad gick de ut på?
- Ta reda på mer om Darwins liv. Vad vet man om hans skoltid och privatliv? Hur var det att resa på expedition?
- Vad innebär *evolution*? Förklara evolutionsteorin.

Gruppen presenterar sitt arbete inför klassen som en redovisning, en hemsida, en presentation eller blogg. Efter presentationen diskuterar klassen kring arbetets innehåll.

KUNSKAPSMEDIA

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av Kunskapsmedia.

Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.